

Sygn. akt I C (...)

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2013 r.

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Bartłomiej Rajca

Protokolant: Mirosława Mękarska

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2013 r. w Środzie Śląskiej na rozprawie

sprawy z powództwa M. N.

przeciwko Skarbowi Państwa – Staroście (...)

o ustalenie

powództwo oddać.

Zarządzenia:

1. odnotować,
2. zakreślić w rep. C,
3. odpis wyroku doręczyć powódce z pouczeniem o apelacji (apelację od wyroku zaocznego wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie dwutygodniowym od doręczenia stronie skarżącej wyroku zaocznego z uzasadnieniem; jeżeli strona nie zażądała uzasadnienia wyroku w terminie tygodniowym od doręczenia odpisu wyroku zaocznego, termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia doręczenia stronie skarżącej wyroku zaocznego) oraz stronie pozwanej,
4. kal. 14 dni.

30.10.2013 r.

UZASADNIENIE

W dniu 03 czerwca 2013 r. powódka M. N. wniosła do tutejszego Sądu pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...), w którym wносиła o ustalenie, że prawo własności gospodarstwa rolnego o pow. 1,13 ha, położonego w M.gm. M., nabyli wszyscy spadkobiercy M. K. (1). Powódka twierdziła, że opis mienia pozostawionego przez rodzinę powódki jako repatriantów w S. S.(b.ZSRR) został wydany tylko na nazwisko wdowy po M. K. (2)K., matki powódki, a powinien być wystawiony nie tylko na matkę powódki, ale również na czworo córek M. K. (1)– powódkę, A. R., J. S.i L. O.. M. K. (1) zmarł bowiem w 1933 r. w S. S., a matka powódki nigdy nie przeprowadziła postępowania spadkowego po zmarłym mężu, pozostała sama z czwórką małych dzieci i zarządzała całym majątkiem, którego dorobiła się z mężem M. K. (1) podczas małżeństwa aż do jego śmierci, po której matka powódki nie powiększyła już majątku, niczego nie dokupiła i nie wyszła nigdy ponownie za mąż. Zgodnie zaś z prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu z dnia 11.10.2011 r. sygn. akt VI Ns (...) spadek po M. K. (1) przypadł zarówno żonie K. K. jak i czterem jej wspólnym ze spadkodawcą córkom. W związku z tym matka m.in. powódki tylko zarządzała

całością, nigdy nie będąc właścicielką całości. Tymczasem ze względu na ujawnienie w ww. opisie mienia tylko matki powódki spowodowało w konsekwencji wydanie aktu nadania nr (...) z dnia 10.10.1961 r. tylko na jej nazwisko, gdy tymczasem winny być w nim uwzględnione jeszcze ww. cztery córki spadkodawcy i K. K..

W toku postępowania Sąd z urzędu, na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami w zw. z art. 67 §2 Kodeksu postępowania cywilnego oznaczył jako jednostkę Skarbu Państwa, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, Starostę (...). Na rozprawę w dniu 30.10.2013 r. strona pozwana nie stawiała się mimo zawiadomienia oraz nie żądała wcześniej przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności i nie składała w sprawie wyjaśnień ustnie lub na piśmie.

Z tego powodu Sąd przyjął się za prawdziwe twierdzenie powódki o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie i w pismach procesowych doręczonych stronie pozwanej przed rozprawą.

Nadto Sąd ustalił, że gospodarstwo rolne o pow. 1,13 ha, położone w M., które aktem nadania z dnia 10.10.1961 r. nadano K. K., składało się:

- z działki nr (...) dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), w której jako właściciele wpisani są M. (...), synowie L. O., w udziałach po 1/2 części, oraz

- z działki nr (...) dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), w której jako właściciel wpisany jest M. O..

Dowód: - dokumenty w aktach ksiąg wieczystych nr (...) - w załączeniu akt.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się bezzasadne.

Zgodnie z art. 339 § 1 i 2 Kpc jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny; w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Nawet jednak w przypadku Sąd warunków do wydania wyroku zaocznego Sąd bada czy powództwo jest uzasadnione w świetle przepisów prawa materialnego.

Zgodnie z art. 189 Kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Zgodnie z art. 10 ustawy z 06.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece w razie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym osoba, której prawo nie jest wpisane lub jest wpisane błędnie albo jest dotknięte wpisem nie istniejącego obciążenia lub ograniczenia, może żądać usunięcia niezgodności.

Z samej istoty powództwa o ustalenie wynika, że winno ono być wytoczone przez jedną ze stron cywilnego stosunku prawnego, którego dotyczy powództwo lub uprawnionego z danego prawa przeciwko drugiej stronie lub wszystkim stronom tego stosunku prawnego lub naruszcziela danego prawa. Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego nie wynika, by powódkę i stronę pozwaną łączył jakikolwiek stosunek cywilnoprawny, lub by powódce przysługiwało względem strony pozwanej jakieś prawo w sensie cywilnoprawnym, którego istnienie podlegać by miało ustaleniu. W szczególności nie należy tego stosunku prawnego lub prawa łączyć z aktem nadania z 10.10.1961 r. gospodarstwa położonego w M.. Był to bowiem w istocie akt o charakterze administracyjnoprawnym (gdyż był wydany przez organ władzy publicznej, miał charakter indywidualny i oparty na odpowiednich przepisach tj. na podstawie dekretu z dnia 6.09.1951 r. o ochronie i uregulowaniu własności osadniczych gospodarstw chłopskich na obszarze Ziemi Odzyskanych), a nie cywilnoprawnym, nie tworzył on bowiem żadnego stosunku cywilnoprawnego pomiędzy stroną pozwaną Skarbem Państwa a K. K. i ewentualnie innymi spadkobiercami M. K. (1). Strona pozwana nie ma zatem tzw. legitymacji biernej w niniejszej sprawie tj. sprawa nie dotyczy jej praw lub obowiązków cywilnoprawnych.

Nadto należy zauważyć, że zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem sądowym dopuszczalność powództwa o ustalenie od interesu prawnego należy pojmować z uwzględnieniem m.in. tego, czy w drodze innego powództwa (powództwa o świadczenie) strona może uzyskać pełną ochronę (tak m.in. wyrok SN z 27.01.2004 r., II CK 387/02 niepubl.). Oznacza to w praktyce, że nie można skutecznie dochodzić powództwa o ustalenie z uwagi na brak istnienia interesu prawnego, jeżeli można jednocześnie dochodzić dalej idącego powództwa np. o zapłatę czy o nakazanie spełnienia innego świadczenia, a także takiego szczególnego powództwa jak o usunięcie niezgodności pomiędzy stanem prawnym ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym.

W niniejszej sprawie powódka wystąpiła z pozwem o ustalenie, że własność nieruchomości, dla których obecnie prowadzone są księgi wieczyste nr (...) nabyli na podstawie aktu nadania z 10.10.1961 r. wszyscy spadkobiercy M. K. (1), a nie tylko jeden z nich tj. wdowa po nim K. K.. W ocenie Sądu taki wyrok pomiędzy powódką a stroną pozwaną nie usunąłby niepewności co do stanu prawnego lub prawa, do czego służy w istocie powództwo o ustalenie z art. 189 Kpc. Zgodnie bowiem z art. 365 Kpc wyrok taki, nawet uwzględniający, miałby bowiem skutek jedynie między stronami tego procesu, a nie pomiędzy osobami, które są uważane obecnie – zgodnie z wyrażonym w art. 3 ust. 1 ww. ustawy o księgach wieczystych i hipotece domniemanie prawa ujawnionego w księdze wieczystej zgodności z rzeczywistym stanem prawnym – za właścicieli ww. nieruchomości tj. W. O. (co do jednej z nich) i M. O. (co do obu, w odpowiednich udziałach). Jednocześnie powódka może, w ocenie Sądu, dochodzić realizacji ochrony swoich ewentualnych praw w drodze powództwa dalej idącego niż powództwo o ustalenie tj. w drodze powództwa z ww. art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji wyroku.